

Bruksela, 14 marca 2025 r.
(OR. en)

6937/25

ENV 141
CLIMA 65

NOTA

Od: Sekretariat Generalny Rady
Do: Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada
Dotyczy: Globalne polityki dotyczące środowiska
– Wymiana poglądów

1. Z myślą o ukierunkowaniu wymiany poglądów na wyżej wymieniony temat podczas posiedzenia Rady (ds. Środowiska), które odbędzie się 27 marca 2025 r., prezydencja przygotowała załączoną notę i pytania do ministrów.
2. Komiteta Stałych Przedstawicieli jest proszony o zapoznanie się z notą i pytaniami przygotowanymi przez prezydencję oraz o przekazanie ich Radzie w celu przeprowadzenia wymiany poglądów.

Globalne polityki dotyczące środowiska**– Wymiana poglądów –**

Program Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska (UNEP) to wiodący światowy organ w dziedzinie środowiska. Od czasu ustanowienia w 1972 r. zapewnia przywództwo, dane naukowe i rozwiązania odnośnie do szerokiego wachlarza kwestii środowiskowych oraz stymuluje wysiłki i współpracę na rzecz naszej planety podejmowane przez wszystkie 193 należące do niego państwa członkowskie. Mandat UNEP obejmuje wszystkie elementy środowiska naturalnego, w tym klimat, powietrze, wodę i oceany, gleby, lasy i różnorodność biologiczną, chemikalia i odpady, a także szerokie spektrum kwestii przekrojowych, w tym działalność naukową, prawo ochrony środowiska i zarządzanie środowiskiem, zieloną gospodarkę, zasobooszczędność, klęski żywiołowe oraz wkład kobiet i młodzieży w ochronę środowiska. Aby poprawić stan środowiska na świecie UNEP współpracuje z rządami krajowymi, społeczeństwem obywatelskim, sektorem prywatnym i organizacjami międzynarodowymi zaangażowanymi w ochronę środowiska.

Pomimo wszystkich wysiłków podejmowanych przez szerokie grono podmiotów zaangażowanych w ochronę środowiska, presja wywierana na środowisko na całym świecie stale rośnie.

Nie zrównoważone wzorce produkcji i konsumpcji oznaczają, że stopniowo przekraczamy wszystkie granice możliwości planety i doprowadzamy do tego, że potrójny kryzys planetarny przechodzi w polikryzys, w którym jakość i dostępność wody, zdrowie i wydajność gleb, nadmierna koncentracja chemikaliów i złe zarządzanie zasobami krytycznymi stają się nowymi frontami walki o zdrową planetę dla wszystkich.

Zmieniająca się sytuacja geopolityczna, kwestie związane z bezpieczeństwem, dezinformacja i polaryzacja prowadzą do zmiany priorytetów rządów i obywateli: zamiast dbania o długoterminowy dobrobyt oparty na czystym środowisku wysiłki skupiają się na krótkoterminowym zarządzaniu kryzysowym. Różnice zdań co do przyczyn kryzysów środowiskowych, priorytetów w reagowaniu na nie i możliwych rozwiązań osłabiają wiarę w nasze zdolności do ich pokonywania w drodze wielostronnego dialogu. Opóźnienia w realizacji działań sprawiają, że kryzysy się umacniają a ich koszty rosną, co prowadzi do rosnącej luki finansowej między potrzebami a dostępnymi zasobami.

Trwające negocjacje w sprawie nowego międzynarodowego prawnie wiążącego instrumentu dotyczącego zanieczyszczenia tworzywami sztucznymi, w tym w środowisku morskim, jasno obrazują wszystkie wspomniane powyżej kwestie związane z wielostronnymi rozwiązaniami opracowywanymi w odpowiedzi na złożone globalne problemy środowiskowe. Choć decyzję o opracowaniu tego instrumentu podjęto w 2022 r., a prace miały się zakończyć do końca 2024 r. – w ramach pięciu sesji międzyrządowego komitetu negocjacyjnego (INC), strony nie były w stanie uzgodnić kompromisowego rozwiązania w odniesieniu do oczywistego globalnego problemu, którym należy się pilnie zająć. Główne kwestie sporne dotyczą etapu cyklu życia tworzyw sztucznych, na którym powinniśmy podejmować działania, oraz sposobu finansowania zarówno przyszłych działań, jak i działań stanowiących reakcję na skutki zanieczyszczenia środowiska tworzywami sztucznymi. Aby skutecznie zaradzać tym problemom, musimy działać jak najwcześniej w łańcuchu wartości tworzyw sztucznych, zanim staną się one odpadami zanieczyszczającymi środowisko.

Rok 2025 jest ważnym rokiem dla UNEP, ponieważ w grudniu 2025 r. w Nairobi odbędzie się Zgromadzenie ONZ ds. Ochrony Środowiska, podczas którego powinna zostać przyjęta śródkresowa strategia UNEP i jego program prac na lata 2026–2029. Negocjacje w sprawie nowego prawnie wiążącego instrumentu dotyczącego zanieczyszczenia tworzywami sztucznymi, w tym w środowisku morskim, zostaną wznowione w sierpniu 2025 r. w Genewie w ramach 5. sesji międzyrządowego komitetu negocjacyjnego. Powszechny udział i głębokie zaangażowanie UE i jej państw członkowskich zarówno na szczeblu ministerialnym, jak i eksperckim mają ogromne znaczenie dla pomyślnego zakończenia obu wspomnianych posiedzeń. Udział ministrów jest niezbędny, aby przełamać impas w politycznie drażliwych kwestiach dotyczących pierwotnej produkcji tworzyw sztucznych, substancji potencjalnie niebezpiecznych i finansowania. Musimy w pełni wykorzystać naszą wiedzę fachową i więzi polityczne, aby pokierować tymi posiedzeniami i skutecznie stawiać czoła ewoluującemu wielowymiarowemu kryzysowi środowiskowemu.

Pytania do ministrów:

1. W jaki sposób Unia Europejska i jej państwa członkowskie mogą wspierać skuteczną współpracę w dziedzinie środowiska mającą na celu wdrożenie wielostronnych umów środowiskowych i przyczynianie się do zrównoważonego rozwoju dla obecnych i przyszłych pokoleń?
 2. W jaki sposób Unia Europejska i jej państwa członkowskie, a także inne państwa o wysokim poziomie ambicji, mogą przyczynić się do pomyślnego wyniku negocjacji w sprawie nowego międzynarodowego prawnie wiążącego instrumentu dotyczącego zanieczyszczenia tworzywami, w tym w środowisku morskim, w okresie poprzedzającym drugą część piątej sesji INC (INC-5.2) w sierpniu 2025 r. w Genewie?
-